

Bijlage 11

Controle- en schouwprotocol

Inleiding en achtergrondinformatie

Door het uitvoeren van het agrarisch natuurbeheer door collectieven bestaan er korte lijnen tussen de beheerder en het collectief. Uitgangspunt in deze relatie is onderling vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid. Toch is het nodig om als collectief te kunnen verantwoorden dat de deelnemers de afgesproken prestaties nakomen.

Er is een aantal zaken waar we collectief aan moeten denken bij het beoordelen van het agrarisch natuurbeheer. Zo moet bepaald worden wie verantwoordelijk is voor de controle en wie het uitvoert, hoe wordt vastgesteld waar en wat er wordt gecontroleerd en hoe de bevindingen worden geadmistreerd. Zie hiervoor ook het kwaliteitshandboek.

Doel veldcontrole/schouw

Doel van de veldcontroles is om de naleving van de voorwaarden te controleren en daarbij – zo nodig- op te treden tegen in gebreke blijvende deelnemende boeren/ grondgebruikers aan de achterdeur. In eerste instantie beoogt de controle om te helpen om het beheer bij te sturen en zo alsnog het gewenste resultaat te behalen. Indien dat niet (meer) mogelijk is kunnen maatregelen getroffen worden in de vorm van sancties.

(Eind)verantwoordelijkheid voor het proces van schouwen

Eindverantwoordelijk is het bestuur.

In de uitvoering ligt de verantwoordelijkheid bij de projectcoördinator. Hij organiseert de controles die in principe uitgevoerd worden door de schouwmedewerker.

Voorwaarden voor het goed uitvoeren van de controle/schouw:

- Kennis van beheerpakketten
- Ecologische kennis per leefgebied en beheertype
- Communicatieve vaardigheden
- Kennis van de agrarische bedrijfsvoering
- Geen belangen in het gebied

Wijze van schouwen en uitgangspunten daarbij

Om zeker te weten dat gemaakte afspraken aan de voordeur kunnen worden waargemaakt is het goed om te controleren of het beheer op juiste wijze wordt uitgevoerd. Het is alleen niet realistisch om alle deelnemers elk jaar te controleren. Het is wel wenselijk dat alle

deelnemers in de looptijd van de gebiedsaanvraag ten minste één keer worden gecontroleerd. In de planning wordt dit dan ook nagestreefd. Voor het selecteren van deelnemers die worden gecontroleerd wordt jaarlijks een steekproef genomen. Daarnaast wordt er gericht gecontroleerd na signalen dat er beheer onjuist wordt uitgevoerd.

De selectie gebeurt *volledig aselect*: Uit het totaal aan deelnemers/beheereenheden wordt jaarlijks een deel geselecteerd voor schouw. Dit gebeurt door willekeurig deelnemers en/of beheereenheden te selecteren op nummer.

Er is ook de mogelijkheid om gericht *gewogen* te controleren. Dit kan bij grote omvang in ha of geld of bij grote risico's, dit ter beoordeling van de projectcoördinator.

Beide werkwijzen heeft haar eigen voordelen, aselect is volledig transparant en er kan geen discussie ontstaan over de te schouwen eenheden. Terwijl voor het borgen van kwaliteit juist het leggen van accenten op de controle (gewogen steekproef) een meerwaarde kan bieden.

De uitvoerder van de controles krijgt vanuit de uitvoeringsorganisatie jaarlijks de te schouwen deelnemers/beheereenheden die zijn geselecteerd op basis van de steekproef in de vorm van een kaart met daarop de te schouwen locaties inclusief de afgesloten pakketten. Op basis van de schouwkalender kan het moment van de veldcontrole worden bepaald. Op deze kalender is aangegeven wanneer de verschillende gebruikte pakketten worden geschouwd.

Vastlegging van de resultaten

Aan de hand van de pakketten die zijn afgesloten met de leden wordt een checklist opgesteld die is vertaald in een schouwformulier. Het schouwformulier wordt door de controleur(s) ingevuld en ondertekend.

De controle wordt bij voorkeur in aanwezigheid van de deelnemer uitgevoerd. Dan komt het lerend effect van de controle optimaal tot uiting. Eventuele afwijkingen van het beheer worden direct besproken. Als de deelnemer niet aanwezig is volgt binnen 24 uur een terugkoppeling middels mail, telefoon of brief. De bevindingen worden verwerkt in Filecloud.